

Posudek oponenta

na bakalářskou práci Helgy Čížkové

Kirchendenkmalpflege in den Sudeten nach 1989. Das Beispiel des Lausitzer Gebirges.

Praha: FF UK, 2011, 84 s.

Předložená bakalářská práce pojednává o tématu z dějin a reálií německy mluvících oblastí historických českých zemí, a sice o rekonstrukci katolických kostelů v severních Čechách, přesněji v oblasti Lužických hor, které proběhly v posledním dvacetiletí a v některých případech probíhají i v současnosti. Práce je rozčleněna do tří částí. V krátké historické úvodní části o dějinách německého osídlení českých zemí se specifikou pojednávání oblasti Lužických hor podává vysvětlení pojmu „Sudety“ v jeho kontroverzním významu i chápání českou veřejností (s. 12 – 14) a správně a logicky obhajuje svůj postup, proč se rozhodla právě pro toto označení. Na šesti následujících stranách je pak stručně a výstižně s citacemi četné sekundární literatury podán nástin německého osídlení od raného středověku po odsun po roce 1945 a dodatečného slovanského osídlení v druhé polovině čtyřicátých let – zde došlo k nepatrné formulační chybě: Němci zprvu (12. stol.) nekolonizovali na pozvání panovníka a české šlechty pohraniční hvozdy království (s. 15), ale stále ještě knížectví.

Zásadní částí práce je popis a charakteristika záchranných prací leckdy cenných a historicky a církevně významných sakrálních staveb v Lužických horách v bývalých okresech Děčín a Česká Lípa, patřících římskokatolické litoměřické diecézi. Autorka vybrala osmnáct kostelů, z toho sedmáct farních a jeden filiální (sv. Antonína v Heřmanicích v Podještědí, patřící k farnosti Jablonné v Podještědí), nevěnovala se tedy kostelům klášterním. Jedná se tedy o osmnáct katolických farností (dnes spravovaných pomocí tzv. farních obvodů) litoměřické diecéze, ležících převážně v bývalém děčínském okrese, dnes Ústeckém kraji (14), z toho 10 ve vikariátu Česká Kamenice (Česká Kamenice, Dolní Podluží, Horní Habartice, Horní Prysk, Chřibská, Jetřichovice, Jiřetín pod Jedlovou, Kerhartice, Markvartice, Srbská Kamenice), tři ve vikariátu Šluknov (Rumburk, Rybníště, Staré Křečany) a jedna ve vikariátu Děčín (Růžová). Čtyři farnosti leží v bývalém českolipském okrese, dnes Libereckém kraji: dvě ve vikariátu Česká Lípa (Malá Bukovina, Polevsko) a dvě ve vikariátu Jablonné v Podještědí (samotné Jablonné s filiálním kostelem sv. Antonína v Heřmanicích v Podještědí, Mařenice). Autorka jednotlivé stavby zdokumentovala, zmínila se o jejich založení i stavebním vývoji, zdůraznila význam některých z nich pro církevně-společenský život v minulých dobách (poutní loretánská kaple v Rumburku, poutní kostel sv. Máří Magdalény v Mařenicích) a popsala způsob financování záchranných prací. Přitom využila publikací a sama navštívila Ministerstvo kultury ČR, pracoviště Státního památkového ústavu v Ústí nad Labem a v Liberci, biskupství v Litoměřicích, obeslala jednotlivé farní úřady a obecní samosprávu. Vznikla tak významná pomůcka pro dokumentaci o památkové péči a ochraně sakrálního kulturního dědictví, roli původního německého obyvatelstva při jejich záchraně i roli samosprávných a státních úřadů ČR. Z tohoto hlediska nelze práci nic vytknout, snad jen ono výše uvedené a v práci chybějící zakotvení těchto sakrálních staveb ve státním a církevním správním členění.

Práce je napsána slušnou němčinou, do které se vloudily drobné chybičky gramatické, všechny jsem označil ve svém exempláři.

Práce o záchraně katolických kostelů jako národního kulturního dědictví je významným dokumentem o regionálních dějinách severních Čech, zpracovaná samostatně a se značným nadšením. Doporučuji ji k obhajobě.

V Praze 12.06.2011

Doc. PhDr. Milan Tvrdík, CSc.